

Forskarutbildningsenkäten doktorander 2019

Rapport

SAMMANFATTNING

Forskarstuderande vid LTH har över lag goda förutsättningar att genomföra sin utbildning. Då det förekommer skillnader beroende på t.ex. kön, annat modersmål än svenska eller finansieringsform är de avgränsade till specifika områden.

Institutionstillhörighet innebär större skillnader i hur förutsättningarna för forskarstuderande upplevs än för övriga respondentkategorier.

Rapporten föreslår samarbete under utbildningen, karriärrådgivning, arbetet med Högskoleförordningens examensmål och ISP samt forskningsetik som möjliga förbättringsområden i det systematiska kvalitetsarbete som bedrivs av FUN.

John Jönsson, Avdelningen för kvalitetsstöd, LTH.

Innehåll

1. Inledning.....	2
2. Sammanfattning.....	3
3. Teknisk rapport.....	5
3.1. Tillförlitlighet.....	5
3.2. Indexområden.....	6
3.3. Material som återförts till institutionerna	6
4. Övergripande resultat.....	7
4.1. Förändring över tid.....	10
5. Likvärdiga förutsättningar att genomföra utbildningen.....	13
5.1. Studiefinansieringsform.....	13
5.2. Studieprogression.....	14
5.3. Institution.....	16
5.4. Kön.....	19
5.5. Modersmål.....	20
5.6. Gruppen Ej nöjd.....	21
6. Utvecklingsområden.....	24
Bilaga 1 Svarefrekvenser.....	25
Bilaga 2 Indexområden.....	27

1. Inledning

Föreliggande rapport redovisar resultatet av *Forskarutbildningsenkäten doktorander* som genomfördes vid LTH under våren 2019. Syftet med enkäten är att följa upp doktorandernas utbildning systematiskt utifrån LTH:s och FUN:s frågeställningar om alla doktoranders likvärdiga förutsättningar att genomföra sin utbildning. Doktorandernas situation har kartlagts i flera tidigare undersökningar. De som är möjliga att relatera till i den här rapporten är Doktorandbarometern 2007 och 2011/12 års utvärdering av forskarutbildningen vid Lunds universitet samt LTH:s egen undersökning från 2014 som följer upp resultatet från 2011/12.

Medan de LU-gemensamma kartläggningarna omfattar både utbildnings- och arbetsmiljöperspektiv fokuserar LTH:s enkät 2019 på utbildningen. I planeringsstadiet gjordes en avvägning för att enkäten inte skulle bli alltför omfattande, och eftersom det redan finns en väl utvecklad uppföljning med ett tydligt arbetsmiljöperspektiv vid LTH, fanns det inget behov av att ställa ytterligare frågor om detta område. Doktorandbarometern följer också upp flera rättighetsfrågor gällande arbetsrätt eller policybeslut som rör forskarstudier med olika finansieringsform. Dessa frågor berörs inte heller direkt i LTH:s enkät 2019. Centralt har i stället varit att undersöka om det finns obefogade skillnader i möjligheten att genomföra utbildningen för olika grupper t.ex. beroende på finansieringsform, studieprogression, annat modersmål än svenska eller kön.

I enkäten har doktoranderna fått ta ställning till i vilken grad de instämmer med 75 påståenden om olika aspekter av utbildningen. Dessa påståenden har grupperats i 20 frågeområden (indexområden) som ligger till grund för analysen: *Utvecklande forskarutbildningsmiljö, Förutsättningar i forskarutbildningsmiljön, Likabehandling, Förutsättningar för avhandlingsarbetet, Gemensamma lärtillfällen, Samarbete under utbildningen, Tillräcklig handledning, Återkopplande handledning, ISP, Karriärrådgivning, Högskoleförordningens examensmål, Forskarutbildningskurser, Internationalisering, Forskningsetik, Samverkan externt, Undervisning, Övriga arbetsuppgifter, Akademiskt skrivande, LTH:s strategiska mål samt Nöjdhet.*

Enkäten har genomförts på uppdrag av LTH:s forskarutbildningsnämnd (FUN) av Avdelningen för kvalitetsstöd. I arbetsgruppen ingår John Jönsson (Kvalitetsstöd), Christina Åkerman (Kvalitetsstöd) och Anders Ahlberg (CEE). Enkätformuläret har tagits fram i samverkan med doktorandrepresentanterna i FUN. Tanken är att enkäten ska vara återkommande vart tredje år så att det går att följa resultat över tid. Resultatet ska vara möjligt att använda i det systematiska kvalitetsarbetet som rör forskarutbildningen. FUN har det övergripande ansvaret att formulera förbättringsområden och följa upp verksamheten för forskarutbildningen vid LTH. Institutionerna har ett ansvar att genomföra de förbättringsåtgärder som behövs för att forskarutbildningen ska vara likvärdig och av hög kvalitet.

2. Sammanfattning

Det sammantagna resultatet visar att forskarstudenterna ser positivt på en stor del av förutsättningarna att genomföra sin utbildning. Starka områden är t.ex. *utvecklande forskarutbildningsmiljö* där doktoranderna instämmer i hög grad med att miljön främjar initiativ, är öppen för nya idéer och är inkluderande; *förutsättningar i forskarutbildningsmiljön* som handlar om tydliga förväntningar, tillräcklig finansiering och arbetsbelastning; *likabehandling* som handlar om lika förutsättningar utifrån t.ex. finansieringsform och kön samt *akademiskt skrivande under forskarutbildningen*.

Handledning är ett särskilt centralt frågeområde och även här är bilden att vid LTH som helhet får de flesta doktorander goda förutsättningar att genomföra sin utbildning genom omfattningen och kvaliteten på den handledning som ges. Det finns dock ett litet antal institutioner där doktoranderna inte instämmer i lika hög grad som övriga i påståendena om handledning. Det är också tydligt att för de doktorander som inte är nöjda med utbildningen som helhet spelar handledningen en avgörande roll. Det finns ingen tydlig indikation på att doktorandernas generella upplevelse av handledningen har förändrats sedan tidigare undersökningar.

Områden där det sammantagna resultatet visar att det kan finnas brister berör *Gemensamma lärtillfällen*, som ger en spretig bild av hur seminarier, temadagar och workshops används på ett bra sätt som en del i doktorandernas lärande. *Samarbete i avhandlingsarbetet* är ett område som med samstämmighet visar att många doktorander känner sig ensamma och skulle vilja samarbeta mer med andra i sitt avhandlingsarbete. Detta förhållande förefaller bestå över tid vid jämförelse med tidigare undersökningar, liksom för området *Karriärrådgivning*, vilket är det område som sammantaget har sämst resultat. För detta område finns också en könsskillnad då kvinnor instämmer i lägre grad än män med att de får råd och stöd för framtida karriärval under sin utbildning. Ett ytterligare område med lågt resultat om man ser till LTH som helhet är *Högskoleförordningens examensmål*. Det som tydligast framgår är att en mycket stor andel av doktoranderna inte vet om examensmålen genomsyrar utbildningen.

Inom området *forskningsetik* är det en hög andel av doktoranderna som angett att de inte vet vart de ska vända sig om de upptäcker oredlighet i forskning och en relativt hög andel tar helt eller delvis avstånd från påståendet att vetenskaplig redlighet diskuteras i forskargruppen. Vad gäller information om forskningsetik och redlighet i forskning under utbildningen förefaller det däremot ha skett en avsevärd förbättring sedan tidigare undersökningar.

Det går inte att identifiera några allvarliga skevheter som beror på finansieringsform, kön, hur långt man har kommit i utbildningen eller om man har annat modersmål än svenska, men vissa skillnader finns. Män instämmer generellt något mer positivt än kvinnor på de flesta påståenden i enkäten. De skillnader man kan se beroende på finansieringsform kan ofta förklaras med förutsättningar som är specifika för de olika doktorandgrupperna. Till exempel har stipendiedoktorander och företagsdoktorander mycket mindre undervisning och andra arbetsuppgifter vid institutionen än övriga vilket förklarar en del av de skillnader som syns i enkätsvaren. Det finns vissa skillnader som beror på om doktoranderna har svenska eller annat modersmål. Ofta har de med annat modersmål än svenska svarat mer positivt på enkätens påståenden. Den största skillnaden tycks finnas mellan institutioner. Det förefaller t.ex. som att det finns stora skillnader i hur man arbetar med ISP och mot Högskoleförordningens examensmål vid olika institutioner. Vissa institutioner har dock få doktorander totalt och vissa har också en lägre

svarsfrekvens vilket gör att färre svar får större genomslag i undersökningen. Avdelningar inom institutioner finns inte med som bakgrundsvariabel i undersökningen eftersom enheterna skulle bli för små för att redovisa resultatet och går därmed inte att följa upp.

Undersökningen har totalt sett en förhållandevis god svarsfrekvens och ger ett resultat som är användbart i FUN:s uppföljnings- och utvecklingsarbete när man ser till resultatet för LTH som helhet. Resultatet är också användbart för enskilda institutioner för att identifiera egna förbättringsområden eftersom de svar som samlats in i enkäten ger en signal om vad de doktorander som svarat har velat förmedla, även om det i något enstaka fall är väldigt få som har svarat.

Utifrån enkätresultatet föreslås följande utvecklingsområden att ta med i verksamhetsplanering och i det systematiska kvalitetsarbetet inom forskarutbildningen:

- Samarbete under utbildningen
- Karriärrådgivning
- ISP
- Högskoleförordningens examensmål
- Forskningsetik

3. Teknisk rapport

Teknisk rapport	
Genomförandeperiod	2019-02-18 till 2019-03-14
Population och urval	Totalundersökning forskarstuderande LTH. Avgränsning i urval <i>aktivitet</i> i LADOK HT 2018. Registeruttag 190212.
Respondentkategorier	<i>Kön, Institution, Studiefinansieringsform, Studieaktivitet, Födelseår.</i>
Datainsamling	Respondentenkät i Survey and report skickad via mail, personlig länk.
Versioner	Svenska och engelska
Svarsfrekvens	Totalt 39,6% (259 av 654) Svarsfrekvensen för respondentkategorierna <i>studiefinansieringsform</i> och <i>institution</i> redovisas i bilaga 1.

3.1. Tillförlitlighet

259 forskarstudenter av 654 tillfrågade svarade på enkäten vilket ger en svarsfrekvens på 40%. Andelen av kvinnor som svarade (45%) är något högre än andelen av män (36%). Svarsfrekvensen är i övrigt i god proportion till storlek på olika respondentgrupper, dvs. de stora grupperna inom varje respondentgrupp har en bättre svarsfrekvens. T.ex. har gruppen forskarstudenter med doktorandanställning, som är den största finansieringsformen, högre svarsfrekvens än gruppen företagsdoktorander. Vid en indelning i åldersgrupper har forskarstuderande födda på 1980- och 1990-talen högre svarsfrekvens än övriga. Flest doktorander har en aktivitetsgrad på 76-99% och det är också denna grupp som har högst svarsfrekvens. För analysen som helhet innebär det att tillförlitligheten ökar ju större urvalsgruppen är inom vare respondentkategori. Detta förhållande gäller dock inte för respondentkategorin institutioner. Där varierar svarsfrekvensen mellan 26-69% och står inte i direkt proportion till institutionens storlek.

Eftersom enkäten genomförs för första gången finns inga exakta jämförelsetal att tillgå. I några fall går det att dra paralleller till tidigare undersökningar som genomförts vid Lunds universitet eller LTH utifrån specifika frågeformuleringar. Eftersom det inte med säkerhet går att fastställa förändringar över tid måste ett rimlighetsperspektiv avgöra vad som är goda eller mindre goda resultat. Det kan t.ex. ibland vara helt rimligt att det finns skillnader mellan olika frågeområden. Det kan ibland också vara rimligt att resultatet skiljer sig mellan olika grupper inom respondentkategorierna, men huvudlinjen för den här rapporten har varit att ringa in skillnader mellan grupper och lyfta frågor kring dessa. Vad gäller enskilda frågor redovisas svaret oftast som enkla frekvenser och andelar i procent. I rapportmaterialet som generas i Survey and report finns en beräkning av standardavvikelse till varje enskild fråga. Oftast ligger standardavvikelsen mellan 0,7-0,9. Varje påstående har fem svarsalternativ.

Forskarstudenterna har uttryckt sig rikligt i fritextsvaren, men det är svårt att systematisera dessa och ofta går det inte att se något tydligt mönster för ett enskilt frågeområde. Som enskilda synpunkter är kommentarerna dock ofta väldigt konkreta och ger både förbättringsförslag och uttryck för olika upplevelser. Negativa erfarenheter lyfts oftare än positiva, oberoende av om man är nöjd eller ej nöjd med utbildningen som helhet. Uppenbara skrivfel och stavfel i de fritextsvar som redovisas har genomgående rättats utan kommentar.

3.2. Indexområden

Förutom vanliga frekvensdiagram har enkätresultatet sammanställts i 20 indexområden. Varje indexområde består av 2-6 frågor som logiskt hör samman och har god korrelation.

Indexet är ett omräknat medelvärde mellan 0-100 och beräkningen har gjorts enligt en standardmall i analysverktyget i *Survey and report*. I enkäten används påståenden av Likert-typ med fyra svarsalternativ:

Ställningstagande	Svarsvärde
<i>Tar helt avstånd från påståendet</i>	1
<i>Tar delvis avstånd från påståendet</i>	2
<i>Instämmer delvis i påståendet</i>	3
<i>Instämmer helt i påståendet</i>	4

I det omräknade värdet motsvaras svarsvärdet 1 av indexvärde 0 och svarsvärde 4 av indexvärde 100 vilket förstorar skalan något. Svarsalternativet *Vet ej* (värde 0) är exkluderat från beräkningen. Ett högre indexvärde innebär ett mer positivt resultat.

Indexvärdet ger möjlighet till helhetsbilder av starka områden och utvecklingsområden och till fler ”mätpunkter” inom samma område. Vilka frågor som ingår i varje indexområde redovisas i bilaga 2.

Indexet har använts för att möjliggöra jämförelsen mellan olika grupper, bl.a. för att undersöka om det föreligger skillnader inom respondentkategorierna. I *figur 1* redovisas t.ex. index per frågeområde sammantaget för LTH.

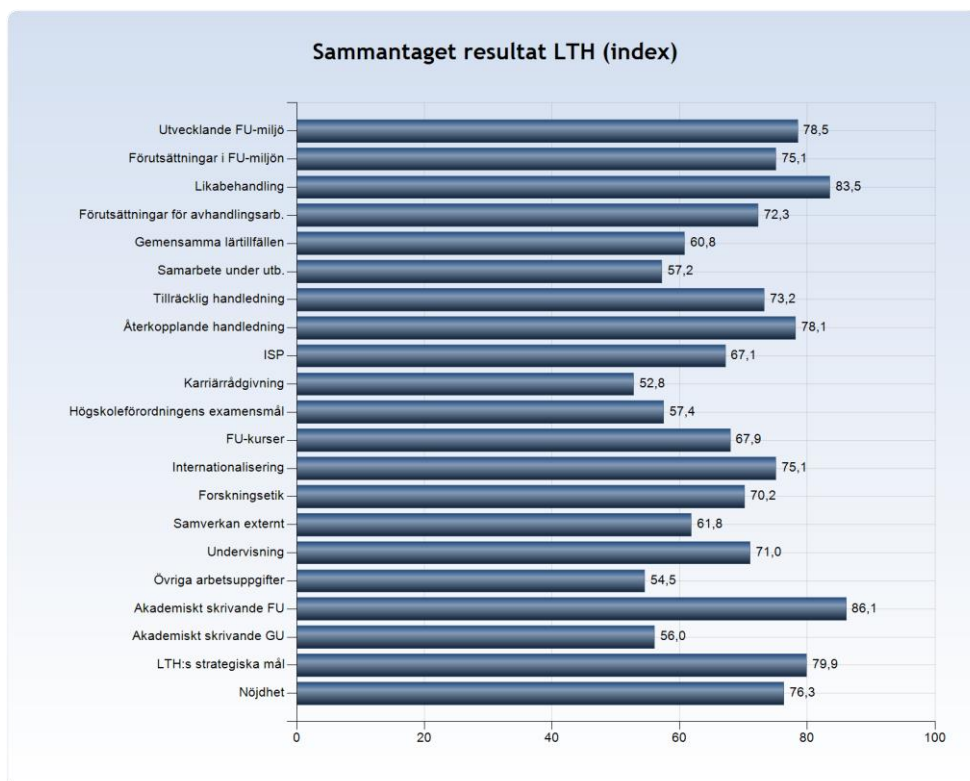
3.3. Material som återförts till institutionerna

En sammanställning av grunddata återfördes till samtliga institutioner vid LTH samt doktorandrepresentanterna i FUN efter att enkäten hade genomförts:

- Rapport med enskilda frågor och fritextsvar LTH totalt (PDF)
- Rapport med enskilda frågor och fritextsvar filtrerat på den egna institutionen (PDF)
- Indexrapport per institution och LTH totalt (PDF)
- Frågeformulär på engelska och svenska (PDF)

4. Övergripande resultat

Indexsammanställningen (se fig. 1) visar att doktoranderna anser att förutsättningarna att genomföra utbildningen är goda inom flera områden. Inom

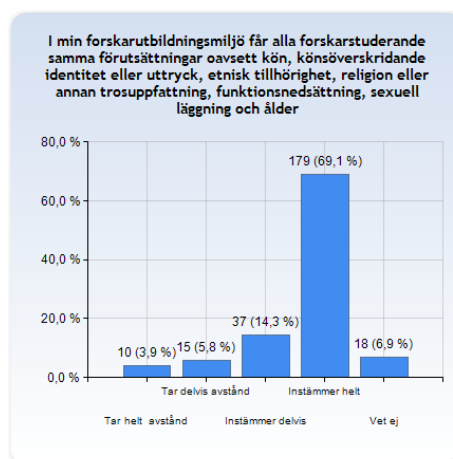

Figur 1: Index per frågeområde för LTH totalt i Forskarutbildningsenkäten doktorander 2019.

frågeområdena *Utvecklande FU-miljö* och *Förutsättningar i FU-miljön* instämmer 80% av forskarstudenterna helt eller delvis med att den totala arbetsbelastningen är rimlig och 87% instämmer helt eller delvis med att de har tillräcklig finansiering för aktiviteter inom utbildningen. 88% instämmer helt eller delvis med att forskarutbildningen främjar initiativ och 91% att den är öppen för nya idéer.

Inom området *Likabehandling* instämmer 83% totalt (80% av kvinnorna och 85% av männen) helt eller delvis att alla får samma förutsättningar i den egna forskarutbildningsmiljön utifrån diskrimineringsgrunderna. 25 personer (10%) anger att de helt eller delvis tar avstånd från detta påstående. Frågan ger inget svar på om man själv upplevt diskriminering. I fritextsvaren framkommer enstaka uttryck för exkludering eller känslan av att bli annorlunda behandlad, men inga konkreta exempel.

Den likabehandlingsfråga som lyfts flest gånger i fritextsvaren till frågeområdet

Figur 2: I min forskarutbildningsmiljö får alla forskarstuderande samma förutsättningar oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder”, frekvens totalt LTH, Forskarutbildningsenkäten 2019.

Likabehandling rör exkludering av icke svenskspråkiga. Ett par exempel: ”*Tror alla har liknande finansieringsform så det är inget jag märkt av. Dock blir de utan svenska som modersmål exkluderade då institutionsmöten, avdelningsmöten, informationsmail etc. ofta är på svenska*” och ”*Ett tydlig särbehandling är Lunds Universitets tendens att bara tillgängliggöra material på svenska samtidigt som en växande andel av de anställda/doktoranderna är engelsktalande. Detta både ger en exkluderande känsla och försvårar dessa personers möjlighet att ta del av diskussioner och uttrycka åsikter om punkter som berör universitetet. Däremot upplever jag att det inom avdelningen gjorts stora framsteg för att bemöta detta senaste två åren. Kring övriga särbehandlingstyper upplever jag inga problem*”.

En något lägre andel, 60% av forskarstuderande med annat modersmål än svenska, instämmer helt eller delvis i att de har samma förutsättningar som doktorander med annan finansieringsform att genomföra sin utbildning, jämfört med 64% av de med svenska som modersmål. En relativt hög andel i båda grupperna har angett ”vet ej”. Det är något färre, 81%, av de med annat modersmål än svenska som instämmer helt eller delvis med att alla i forskarutbildningsmiljön får samma förutsättningar oberoende av diskrimineringsgrunderna jämfört med 85% av de med svenska som modersmål. När man ser till undersökningen som helhet och hur grupperna med svenska eller annat modersmål har svarat går det dock inte att se något mönster att de som har annat modersmål än svenska skulle uppleva sig förfördelade eller exkluderade. I flera fall svarar denna grupp mer positivt på påståendena i enkäten än forskarstuderande som har svenska som modersmål. En brist i tillgängligheten vad gäller information, riktlinjer och till viss del intern kommunikation på engelska skulle dock kunna vara en förklaring till att förutsättningarna inte uppfattas som helt jämlika.

Inom frågeområdet *Återkopplande handledning* instämmer 89% av forskarstudenterna helt eller delvis att handledningen de får av sina handledare bidrar till utvecklingen av avhandlingsarbetet och 89% att handledarna är tillgängliga. 76% instämmer helt eller delvis att de får löpande återkoppling på sitt arbete och 89% instämmer helt eller delvis i att handledaren uppmuntrar till allt större självständighet. 80% instämmer helt eller delvis att de är nöjda med den handledning de får.

Inom området *Internationalisering* instämmer 93% helt eller delvis att de deltar i internationella konferenser och 92% att de publicerar i internationella tidskrifter under forskarutbildningen. Det är färre, 71%, som instämmer helt eller delvis att de har ett internationellt nätverk och endast 28% att de gör en utlandsvistelse om minst två veckor under sin forskarutbildning. Som exempel ur fritextsvaren framför doktoranderna bland annat att ”*[d]etta är en svag punkt. Forskningen är väldigt tillämpad i mitt ämne och då blir den väldigt Sverige-specifik. Fler internationella forskningsuppdrag skulle uppskattas, samt även fler träffar med kollegor i utlandet. Möjligheter till besök i utlandet skulle också uppskattas, och hjälp med att nyttja sådana möjligheter, hjälp med boende, kontakt, etc.*” och ”*A lot of internationalization is based on my own initiatives. There can be more structured processes or financing of courses from LTH to promote that*”.

Frågeområdet *Akademiskt skrivande under forskarutbildningen* får det allra högsta indexvärdet. I fritextsvaren till akademiskt skrivande uttrycker doktoranderna att akademiskt skrivande är viktigt och att den kurs som ges är väldigt givande. Det uttrycks också behov att kursen ska bli tillgänglig för fler och att den ska ges i samband med att skivarbetet för avhandlingen intensifieras. Någon uttrycker

också behov av samsyn mellan kursen och handledares och andra lärares praxis och instruktioner.

Påståendena inom frågeområdet *LTH:s strategiska mål* är formulerade utifrån Strategisk plan 2017-2026. Mellan 83-92% av forskarstudenterna instämmer helt eller delvis med att deras utbildning bedrivs i den vetenskapliga frontlinjen och att den utvecklar förmågan att bedriva kritisk, självständig och kreativ forskning samt att utbildningen främjar tvärvetenskap. Betydligt färre, 71%, instämmer helt eller delvis i att forskarutbildningen har en tydlig koppling till hållbar utveckling.

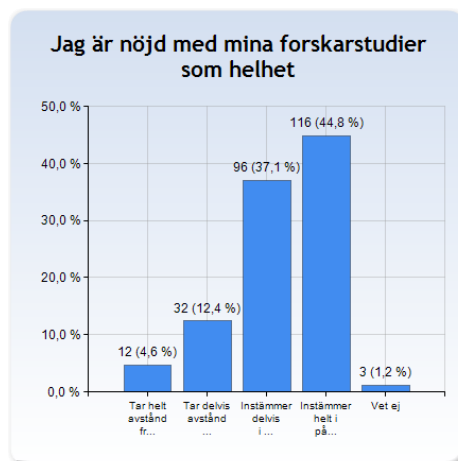
Inom frågeområdet *Nöjdhet* instämmer 81% helt eller delvis att de skulle rekommendera andra att bli forskarstuderande inom det egna området vid LTH. 82% instämmer helt eller delvis att de är nöjda med sina forskarstudier som helhet. 17% (44 personer) tar helt eller delvis avstånd från detta påstående.

Några frågeområden signalerar att det kan finnas brister i förutsättningarna att genomföra utbildningen. Inom frågeområdet *Samarbete under utbildningen* instämmer 73% av doktoranderna att de skulle vilja samarbeta mer med andra i sitt avhandlingsarbete och 60% att de mestadels känner sig ensamma i sitt avhandlingsarbete. Endast 29% instämmer helt i att de har möjlighet att påverka hur mycket de samarbetar med andra.

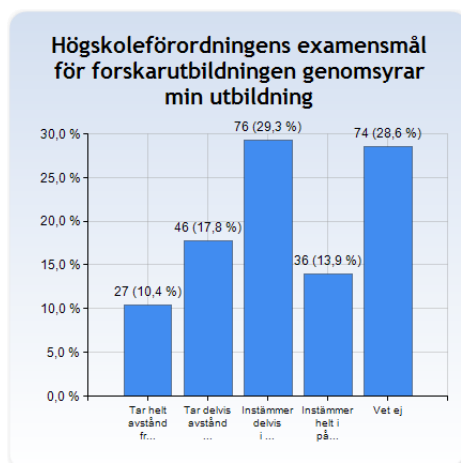
Frågeområdet *Karriärrådgivning* har det lägsta indexvärdet av alla områden. 42% av forskarstudenterna instämmer helt eller delvis att de får råd och stöd för framtida karriärval under sin forskarutbildning. 61% instämmer helt eller delvis att de har en strategi för vad de ska göra när de avslutat sina forskarstudier. Fritextsvaren ger dock ingen vägledning till vad som skulle vara doktorandernas önskemål för bättre stöd och vägledning inom området.

Frågeområdet *Högskoleförordningens examensmål* indikerar att dessa inte är kända eller integrerade i forskarutbildningen. En mycket hög andel totalt sett, 29%, har angivit *vet ej* för påståendet "Högskoleförordningens examensmål genomsyrar min utbildning". Det är också en betydande andel, 32% (84 personer) som helt eller delvis tar avstånd från påståendet att de är förtroga med Högskoleförordningens examensmål. Detta kan jämföras med att 34% (87 personer) helt eller delvis tar avstånd att den individuella studieplanen är ett stöd för avhandlingsarbetet. Flera fritextsvar tar upp denna problematik:

"Det känns som att det finns en enorm skillnad mellan högskoleförordningens examensmål, och de mål och (in-?) officiella

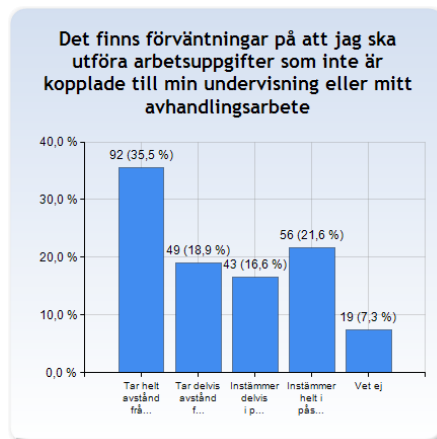
Figur 3: "Jag är nöjd med mina forskarstudier som helhet", frekvens totalt LTH, Forskarutbildningsenkäten doktorander 2019.

Figur 4. "Högskoleförordningens examensmål genomsyrar min utbildning", LTH totalt, Forskarutbildningsenkäten doktorander 2019.

förhållningssätt som gäller på avdelningen”; ”Har aldrig hört talas om Höskoleförordningens examensmål förr” och ”Jag upplever att den individuella studieplanen, så som formatet på LTH är, inte alls hjälper för att planera mina studier. Det går inte att överblicka framsteg arbetet och det är svårt att veta vad man ska fylla i var. Det hade underlättat extremt om det fanns mer konkreta underrubriker för t.ex. artiklar, konferenser, medverkan i workshops/seminarier, deltagande i kurser etc.”. Det kan inte anses vara ett gott resultat att en så stor andel av forskarstudenterna anser att grundläggande styrdokument för utbildningen är okända eller inte tillämpas på ett bra sätt.

Frågeområdet *Övriga arbetsuppgifter* är komplext eftersom olika typer av institutionstjänstgöring kan ingå naturligt i en doktorandanställning samt att forskarutbildningen och övriga uppdrag samexisterar för t.ex. företagsdoktorander och forskarstuderande med annan anställning inom högskolan. 22% (56 personer) av doktoranderna instämmer helt i att det finns förväntningar på att utföra arbetsuppgifter som inte är kopplade till huvuduppgiften, men endast något enstaka fritextsvar lyfter exempel som visar att övriga arbetsuppgifter kan vara ett problemområde.

Figur 5: "Det finns förväntningar på att jag ska utföra arbetsuppgifter som inte är kopplade till min undervisning eller mitt avhandlingsarbete", frekvens totalt LTH, Forskarutbildningsenkäten doktorander 2019.

4.1. Förändring över tid

Vid en jämförelse med tidigare undersökningar kan man konstatera många likheter med det aktuella resultatet. Efter 2007 års Doktorandbarometer var den sammanfattande kommentaren om handledning för LTH att: "[t]raditionella aspekter på handledning, som vägledning i teori och metod, uppmuntran till publicering fungerade i regel väl för flertalet doktorander", men att, "[v]ar femte doktorand angav att de har haft problem med handledningen. Kvinnliga doktorander och doktorander som i huvudsak arbetade ensamma har haft problem i högre utsträckning än övriga"¹. I 2019 års undersökning är frågan inte formulerad utifrån upplevda problem, men var femte doktorand, varav 20% av kvinnorna och 18% av männen, tar helt eller delvis avstånd från påståendet att de är nöjda med den handledning de får av sina handledare. Det finns därmed likheter med förhållandet för tio år sedan.

Inte heller vad gäller karriärrådgivning verkar det ha skett någon förändring. Information om arbetsmarknaden efter examen och handledarens bidrag till introduktion till arbetslivet bedömdes som svaga områden vid LTH redan i Doktorandbarometern 2007. Sammanfattningen för området var att "[i]ntroduktionen till arbetslivet inom och utanför universitetet fungerade mindre bra, särskilt kritiska var de kvinnliga doktoranderna"². I 2019 års undersökning tar en betydlig större andel av kvinnorna (29%) helt avstånd från påståendet att de får

¹ Doktorandbarometern 2007, Rapport nr 2008:247, Margareta Nilsson Lindström, Utvärderingsenheten Lunds universitet.

² Ibid.

råd och stöd för framtida karriärval jämfört med männen (18%). Samma förhållande framkom i LTH:s egen undersökning 2014.³

För området som rör seminariekulturen deltog 2007 sex av tio doktorander i seminarier eller andra former av regelbundna vetenskapliga samtal. 2019 är förhållandet likartat: 63% instämmer helt eller delvis att de regelbundet deltar i forskningsseminarier, 63% i workshops och 49% i temadagar som olika lärtillfällen kopplade till avhandlingsarbetet.

2007 lyftes flera aspekter av introduktionen för nyantagna doktorander som problematiska, särskilt vad gällde information som rör anställning och rådgivning om arbetsmarknad efter examen samt stöd vid studiesociala problem. Även institutionens eller avdelningens förväntningar på doktoranderna samt forskarutbildningens allmänna mål och innehåll fick då en lägre skattning. I LTH:s egen undersökning 2014 var det endast 38% procent som svarade ”appropriate” på frågan ”How was your introduction to PhD studies from the division/department?”. 2019 instämmer 71% av doktoranderna helt eller delvis med påståendet att de fick en bra introduktion av institutionen, och 76% med påståendet att det är tydligt vad som förväntas av dem som forskarstuderande. Det är därmed rimligt att dra slutsatsen att det skett en positiv utveckling vad gäller introduktionen till nyantagna doktorander under de senaste åren.

I LTH:s undersökning 2014 fick doktoranderna ta ställning till flera påståenden om ISP-möten. I genomsnitt 65% instämde att mötena används för att stämma av hur doktoranden utvecklats, för att anpassa planeringen av avhandlingsarbetet, att det konkret inriktar sig på avhandlingen och att mötena var till hjälp. 2019 instämmer 64% helt eller delvis att den individuella studieplanen är ett stöd för utvecklingen som forskarstuderande. Betydligt färre (40%) angav 2014 att ISP-mötet gav återkoppling på kvaliteten på doktorandens arbete (påståendeformulering: ”My study plan meeting revolved around my performance as a PhD student”). I 2019 års undersökning instämmer 76% helt eller delvis att de får löpande återkoppling på sitt arbete. Även om frågeformuleringarna ser ganska annorlunda ut bör ett antagande för detta område vara att handledare har blivit bättre på att ge återkoppling, men att det inte skett någon större utveckling av ISP som verktyg under de senaste åren.

Inom området *Forskningsetik* fick doktoranderna 2014 ta ställning till påståendet ”Was appropriate training/info given on research ethics in general? (3:rd party protection)”. 30% svarade ”Ja” på frågan. 2019 instämde 80% helt eller delvis med påståendet att de under forskarutbildningen får kunskap om att göra forskningsetiska bedömningar. 43% svarade 2014 ”Ja” på påståendet ”Was appropriate training/info given on academic conduct in research?”, medan 89% instämde helt eller delvis med påståendet att de under forskarutbildningen får kunskap om vetenskaplig redlighet 2019. Det finns därmed god anledning att dra slutsatsen att det skett en utveckling för hur information om forskningsetik integreras i forskarutbildningen vid LTH. Frågorna om man vet vart man ska vända sig om man upptäcker oredlighet i forskning och om forskningsetik diskuteras i den egna forskargruppen har inte ställts tidigare. 40% av forskarstudenterna (83 personer) tar helt eller delvis avstånd från påståendet att de vet vart de ska vända sig om de upptäcker vetenskaplig oredlighet i forskning och 26% (67 personer) tar helt eller delvis avstånd från att vetenskaplig redlighet diskuteras i den egna forskargruppen i undersökningen 2019.

³ LTH PhD student survey outcomes, Anders Ahlberg, 2014.

Inom området *Internationalisering* är situationen liknande över tid. 2014 uppgav 75% ”appropriate amount” på frågan ”Have you actively participated in any relevant international research conferences?”. 2019 instämmer 93% helt eller delvis och 74% helt att de deltar i internationella konferenser under sin forskarutbildning. 2014 angav 31% att de hade deltagit forskningsanknutna utlandsvistelser på mer än två veckor i tillräcklig utsträckning (appropriate amount). 2019 instämde 28% helt eller delvis, och endast 23% helt i att de under sin forskarutbildning gör minst en utlandsvistelse på mer än två sammanhängande veckor. Det finns därmed en indikation på att deltagande i internationella konferenser kan ha ökat, men inget som tyder på att mobilitet under kortare perioder har utvecklats under de senare åren. 2019 instämmer däremot 81% av doktoranderna helt eller delvis med påståendet att de i sin forskarutbildningsmiljö interagerar med internationella forskare. Ett möjligt antagande är att andra former för internationalisering ersätter fysiska utbyten.

Inom området *Undervisning* angav 96% av doktoranderna 2014 att de uppskattade att undervisa och 2019 instämde 84% helt eller delvis i påståendet att de trivs med att undervisa. Frågorna är formulerade på väldigt olika sätt i de båda undersökningarna vilket gör att man inte utan vidare kan ta dessa siffror som belägg för en förändring. Ingenting i fritextsvaren indikerar att det finns en negativ attityd mot undervisning. Der är snarare så att flera kommentarer uttrycker en önskan att få undervisa mer.

2014 angav 83% av doktoranderna att de var *sufficiently* eller *very satisfied* med sina forskarstudier vid LTH och 2019 är motsvarande siffra 82% vilket indikerar att det inte skett någon förändring i hur nöjda doktoranderna är med LTH:s forskarutbildning sedan tidigare undersökningar.

5. Likvärdiga förutsättningar att genomföra utbildningen

Enkätens huvudsyfte är att undersöka de forskarstuderandes likvärdiga förutsättningar att genomföra sin utbildning. De respondentkategorier i undersökningen inom vilka det är möjligt att undersöka skillnader är *studiefinansieringsform*, *studieprogression*, *institution*, *kön* och *modersmål*. Kategorierna studieprogression och modersmål utgår från doktorandernas egna svar i enkäten, övriga är genererade via Ladok-data. Det går inte att redovisa resultatet per forskarutbildningsämne eftersom de flesta ämnen skulle innehålla svar från alltför få individer.

5.1. Studiefinansieringsform

Respondentkategorin *studiefinansieringsform* består av sju grupper:

Grupp	Antal svar
Annan anställning inom högskolan	10
Annan anställning utanför högskolan	2
Doktorandanställning	198
Företagsdoktorand	23
null	5
Stipendier	20
Yrkesverksamhet utan anknytning till utbildning på forskarnivå eller studiemedel eller finansiering	1
Totalt	259

Grupperna *Annan anställning utanför högskolan*, *null* och *Yrkesverksamhet utan anknytning till utbildning på forskarnivå eller studiemedel eller finansiering* har alltför få svarande för att man ska kunna dra några slutsatser utifrån deras svar. I övrigt visar jämförelsen för indexområdena ganska stor spridning mellan grupperna. Vissa skillnader har helt naturliga förklaringar. Exempelvis har gruppen stipendiedoktorander ett markant avvikande värde för området *övriga arbetsuppgifter* eftersom de normalt inte har några sådana. För området *högskoleförordningens examensmål* har gruppen forskarstuderande med annan anställning inom högskolan ett betydligt mer positivt resultat än övriga grupper, förmodligen eftersom de genom arbetsuppgifter och ansvarsområden kommer i kontakt med dessa på ett annat sätt än övriga grupper.

Med dessa undantagna blir de indexområden som har störst spridning för respondentkategorin *studiefinansieringsform* *karriärrådgivning*, *gemensamma lärtillfällen* och *likabehandling*. Inom området *karriärrådgivning* är skillnaderna störst för påståendet ”jag har en strategi för vad jag ska göra när jag har avslutat mina forskarstudier” där forskarstuderande med doktorandanställning instämmer i lägre grad än övriga. Samma förhållande gäller för hjälp och stöd rörande karriärval. 49% av forskarstudenterna med doktorandanställning tar helt eller delvis avstånd från påståendet ”Under min forskarutbildning får jag hjälp och stöd för framtida karriärval”, nära följt av 45% av stipendiedoktorander och 40% av forskarstuderande med annan anställning inom högskolan och 30% av företagsdoktoranderna.

Inom området *gemensamma lärtillfällen* instämmer stipendiedoktorander helt eller delvis i högre grad än övriga med de flesta påståenden om deltagande i seminarier,

workshops och temadagar. Stipendiedoktorander är också den grupp som i högst grad instämmer i påståendet ”Forskningsseminarier är ett bra tillfälle för problematisering och utveckling av idéer till mitt avhandlingsarbete”. 85% av stipendiedoktoranderna instämmer helt eller delvis i detta påstående. Det kan finnas naturliga till att seminarieformen är vanligare för denna grupp som aktivitet kopplad till forskarutbildningen. I övriga grupper är det en högre andel som angett *vet ej* på frågan.

För området likabehandling tar en högre andel, 40% av stipendiedoktoranderna, helt eller delvis avstånd från påståendet ”Jag har samma möjlighet som doktorander med annan finansieringsform att genomföra min utbildning” jämfört med 20% av forskarstuderande med annan anställning inom högskolan, 9% av forskarstuderande och med doktorandanställning och 13% av företagsdoktorander.

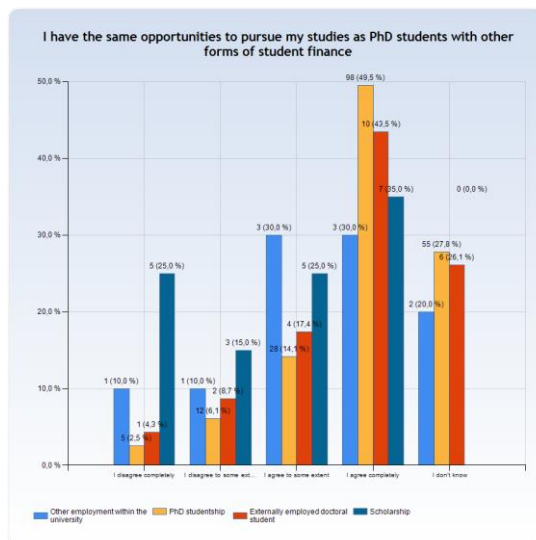
På frågan om negativ särbehandling instämmer 6% (16 personer) helt eller delvis att de får negativ särbehandling utifrån sin finansieringsform vid institutionen. Sju av dessa är stipendiedoktorander och det är också den enda

finansieringsformen som omnämns specifikt i fritextsvaren till området: ”Stipendiedoktorander (dvs ej jag) behandlas betydligt sämre än anställda, i form av betydligt lägre lön o. dyl”. Stipendiedoktorandernas egna fritextsvar ger dock ingen vägledning. Andelen stipendiedoktorander som instämmer helt eller delvis med att de upplever sig positivt diskriminerade är samtidigt betydligt högre, 60%, jämfört med övriga grupper: Forskarstuderande med doktorandanställning, 17%, företagsdoktorander, 30% och forskarstuderande med annan anställning inom högskolan, 30% instämmer helt i detta påstående.

5.2. Studieprogression

Respondentkategorin *studieprogression* utgår från doktorandernas svar på frågan om de befinner sig *i början*, *i mitten* eller *i slutet* av sin forskarutbildning. Fördelningen mellan de tre grupperna är förhållandevis jämn:

Grupp	Antal svar
Jag är i början på min utbildning	75
Jag är i mitten av min utbildning	87
Jag är i slutet av min utbildning	96
Vet ej	1
Totalt	259

Figur 6 "Jag har samma förutsättningar som doktorander med annan finansieringsform att genomföra mina studier" frekvens per studiefinansieringsform, Forskarutbildningsenkäten doktorander 2019. Obs! anpassad skala.

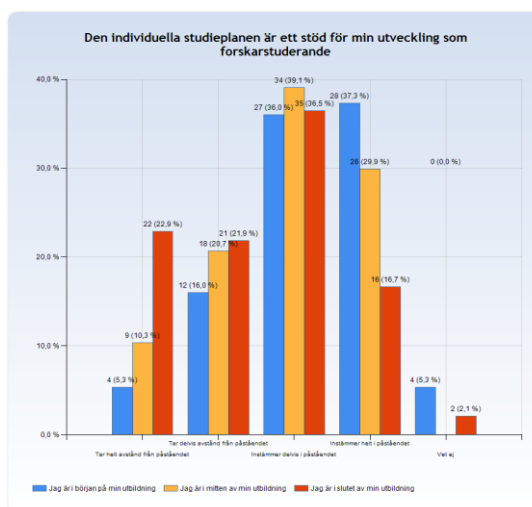
Generellt är det liten spridning mellan grupperna för de olika indexområdena. De indexområden som har störst spridning är *ISP*, *karriärrådgivning* och *gemensamma lärtillfällen*.

En betydligt lägre andel, 17% av forskarstuderande som är i slutet av sin utbildning, instämmer helt i påståendet ”Den individuella studieplanen är ett stöd för min utveckling som forskarstuderande” jämfört med 30% av de som är i mitten eller 37% av de som är i början. En möjlig tolkning kan vara att dokumentet förlorar sin funktion som vägledning för utveckling när man i princip är igenom sin utbildning.

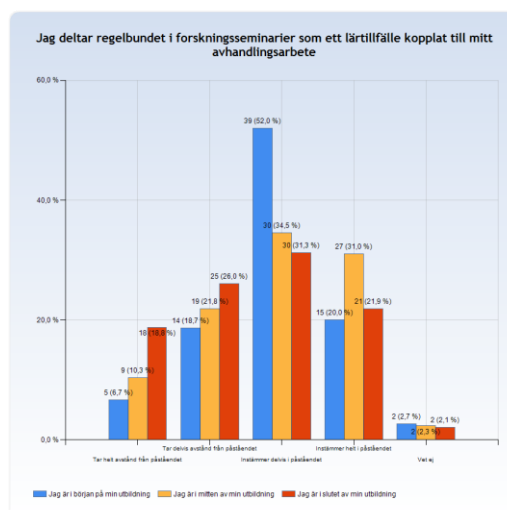
Andelen som helt tar avstånd från påståendet ”Under min forskarutbildning får jag råd och stöd för framtida karriärval” är störst i gruppen forskarstuderande i slutet av sin utbildning med 28% jämfört med 22% av de i mitten och 17% av de i början. Det förefaller paradoxalt att ju närmare slutet av sin utbildning man är, desto mindre vägledning upplever man att man får. Frågan blir med stor säkerhet allt mer relevant ju närmare man kommer sin disputation och därför upplevs bristen som större i denna grupp. Samtidigt är andelen som anger att de instämmer helt i påståendet ”Jag har en strategi för vad jag ska göra när jag avslutat mina forskarstudier” högst för de i slutet av sin utbildning med 39% jämfört med 22% av de i mitten och 28% av de i början.

Inom området *Gemensamma lärtillfällen* instämmer 72% av forskarstuderande som är i början av sin utbildning helt eller delvis i påståendet ”Jag deltar i forskningsseminarier som ett lärtillfälle kopplat till mitt avhandlingsarbete” jämfört med 66% i mitten och 53% i slutet. Detta förhållande kan vara naturligt då allt mer ensamarbete och arbete med att skriva avhandlingen tar vid i slutet av utbildningen.

Skillnaderna för i vilken mån man anser att forskningsseminarier är ett bra utvecklingstillfälle är små. Högst andel som instämmer helt eller delvis med påståendet ”Forskningsseminarier är ett bra tillfälle för problematisering och

Figur 7: "Den individuella studieplanen är ett stöd för min utveckling som forskarstuderande" frekvens per progressionsgrupp, Forskarutbildningsenkäten 2019. Obs! anpassad skala.

Figur 8: Jag deltar regelbundet i forskningsseminarier som ett lärtillfälle kopplat till mitt avhandlingsarbete, frekvens per progressionsgrupp, Forskarutbildningsenkäten doktorander 2019. Obs! Anpassad skala.

utveckling av idéer till mitt avhandlingsarbete” finns bland de som är i mitten av sin forskarutbildning med 69% jämfört med 67% i början eller 62% i slutet.

5.3. Institution

De största skillnaderna inom de olika indexen återfinns inom respondentkategorin *institution*. Skillnader i hur många svarande det finns varje institution kan förklara en del av spridningen eftersom enskilda svar vid institutioner med få respondenter kan få stort genomslag.

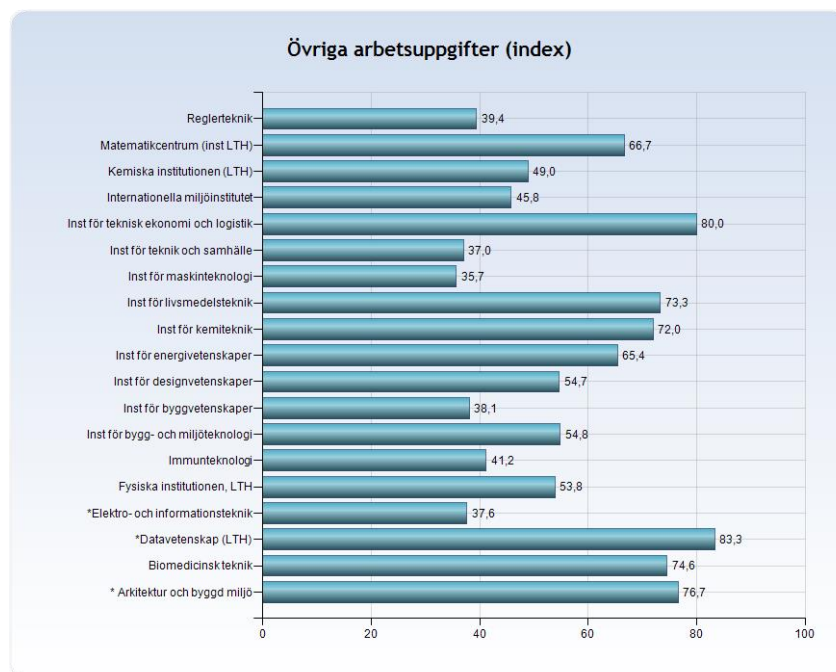
Institution	Antal svar
Arkitektur och byggd miljö*	6
Biomedicinsk teknik	12
Datavetenskap (LTH)*	4
Elektro- och informationsteknik*	17
Fysiska institutionen, LTH	34
Immunoteknologi	9
Inst. för bygg- och miljöteknologi	34
Inst. för byggvetenskaper	7
Inst. för designvetenskaper	27
Inst. för energivetenskaper	14
Inst. för kemiteknik	13
Inst. för livsmedelsteknik	8
Inst. för maskinteknologi	7
Inst. för teknik och samhälle	14
Inst. för teknisk ekonomi och logistik	5
Internationella miljöinstitutet	9
Kemiska institutionen (LTH)	17
Matematikcentrum (inst. LTH)	11
Reglerteknik	11
Totalt	259

*Svarsfrekvens under 30%

Indexområden med störst spridning är *övriga arbetsuppgifter*, *högskoleförordningens examensmål* och *ISP*.

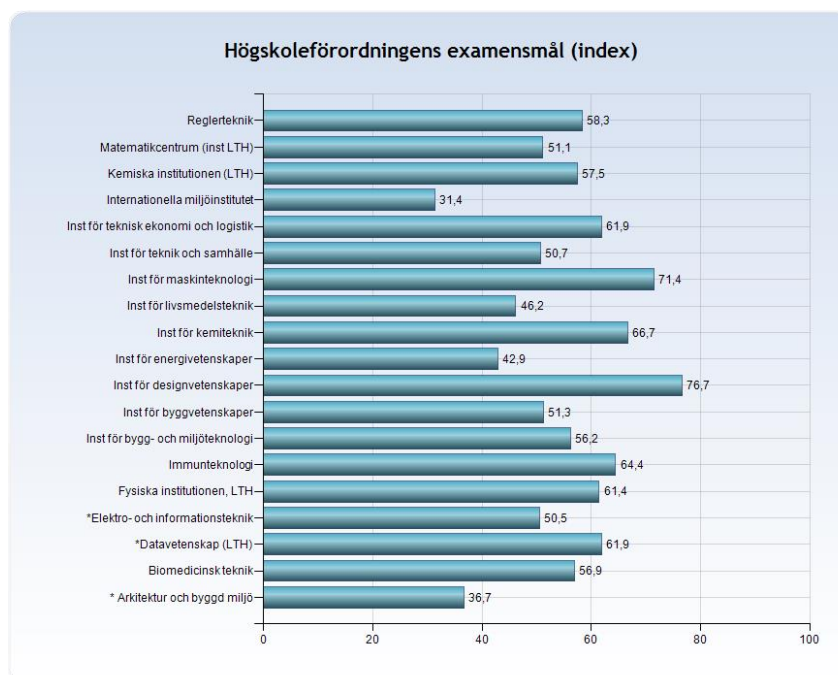
För området *Övriga arbetsuppgifter* är det väldigt stor variation mellan institutionerna, men det är svårt att dra några slutsatser av resultatet t.ex. eftersom möjligheterna till institutionstjänstgöring kan variera. Grundantagandet för området är dock att det är negativt att känna förväntningar på att göra arbetsuppgifter som inte är kopplade till undervisning eller eget avhandlingsarbete. Två exempel på fritextsvar till *övriga arbetsuppgifter* som kan anses typiska är:

”Datoradministration är något som doktorander inte borde sköta - det är väldigt tidskrävande och distraherande! Dessutom är det ett instabilt upplägg att förlita sig på en person med en tidsbegränsad anställning. Undervisning över 20% ska alltid kompenseras för i form av förlängning av doktorandtjänsten, annars är det orättvist! Doktoranden måste dessutom ges möjlighet att arbeta på sin avhandling i lugn och ro utan störmoment (undervisning och administration), särskilt om doktoranden har i uppgift att skriva forskningsrapporter”, och ” [d]e arbetsuppgifter som är utanför avhandlingsarbetet räknas som institutionstjänstgöring så det påverkar ju inte mer än totaltiden för utbildningen. Vi har generellt väldigt lite undervisning så tycker det är kul med lite annat också”. I indexdiagrammen nedan innebär ett lägre värde ett lägre medelvärde av de frågor som ingår. Ett högre värde innebär alltså ett bättre resultat totalt sett för frågorna som ingår i frågeområdet.

Figur 9: Index per institution för frågeområde Övriga arbetsuppgifter, Forskarutbildningsenkäten doktorander 2019. *svarsfrekvens under 30%

Högskoleförordningens examensmål är olika kända för forskarstudenterna vid de olika institutionerna. Överlag har detta områdesindex ett lågt värde.

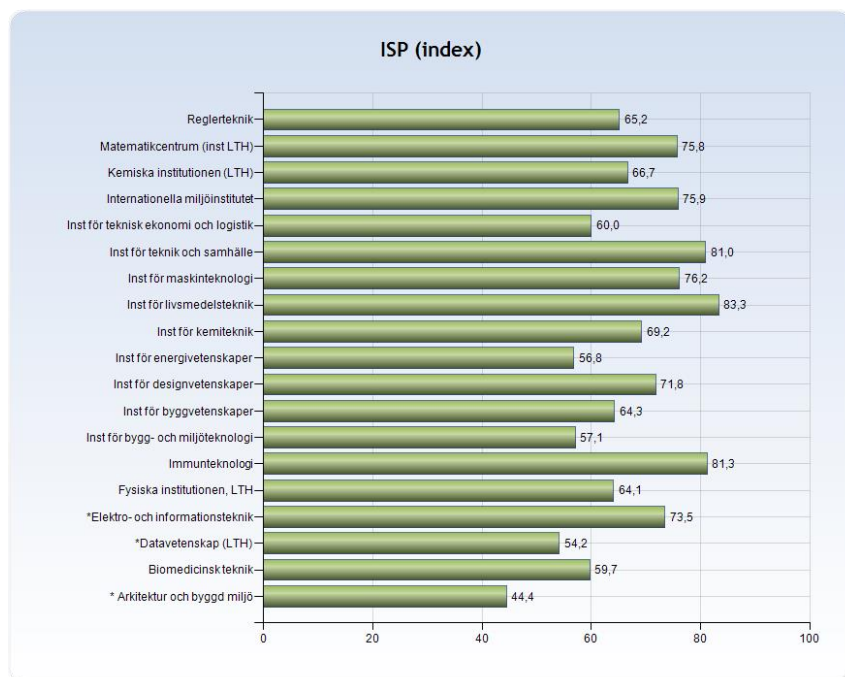

Figur 10: Index per institution för frågeområde Högskoleförordningens examensmål, Forskarutbildningsenkäten doktorander 2019. *svarsfrekvens under 30%

Områdesindexet ISP har ett högre värde för flera institutioner, men det finns avsevärda skillnader i vilken mån de forskarstuderande vid olika institutioner instämmer i påståendet ”Den individuella studieplanen är ett stöd för min utveckling som forskarstuderande”. Skillnaden mellan individer inom institutionerna är också stor. För påståendet ”Min individuella studieplan följs upp

regelbundet” är svaret mer enhetligt inom varje institution, men med stora skillnader mellan institutionerna.

Enligt Högskoleförordningen 6 Kap 29 § ska det för varje doktorand ”upprättas en individuell studieplan. Planen ska innehålla högskolans och doktorandens åtaganden och en tidsplan för doktorandens utbildning. Planen ska beslutas efter samråd med doktoranden och hans eller hennes handledare. Den individuella studieplanen ska regelbundet följas upp och efter samråd med doktoranden och hans eller hennes handledare ändras av högskolan i den utsträckning som behövs”. Forskarstudenterna har uttryckt sig förhållandevis rikligt om ISP:n i fritextsvaren och det ger en brokig bild av i vilken mån man lyckats förankra tillämpningen: ”Jag tycker att den individuella studieplanen är meningslös”; ”Studieplanen är en bra återkoppling, men upplever många av frågorna som lite otydliga och därmed otillfredsställande att försöka besvara”; ”I chose to disagree with "My individual study plan supports my development as a PhD student" because I think the web based form is not well designed for science studies and fits more to humanities. Especially the questions part is weird for a Science / Technical student”; “Den individuella studieplanen är ett onödigt stressmoment. De flesta av frågorna är så konstigt formulerade att ingen vet vad det är som ska fyllas i. Eftersom studieplanen är kopplad till lönen blir det en form av lönediskriminering. Det finns inga riktlinjer alls för vilka kurser som ska inkluderas. Hela konceptet med en studieplan är.....” samt “Studieplanen.... ta bort den. Gör det mycket klarare vilka kurser som måste ingå. Gör det mycket klarare vilka kurser som får lov att väljas. Ha en mjuk gräns för antalet poäng”.

Figur 11: Index per institution för frågeområde ISP, Forskarutbildningsenkäten doktorander 2019. *svarsfrekvens under 30%

Sammantaget innebär enkätresultatet en ganska allvarlig kritik, både vad gäller följsamhet gentemot förordningens krav och bristen på samsyn och tydlighet, som verkar råda vad gäller arbetet med examensmål och ISP. Såväl vid de olika institutionerna som vid LTH som helhet.

5.4. Kön

Fördelningen av antal svarande återspeglar i någon mån fördelningen mellan män och kvinnor inom forskarutbildningen. Svarsfrekvensen var dock högre för kvinnor än för män (se bilaga 1).

Grupp	Antal svar
Kvinnor	106
Män	153
Totalt	259

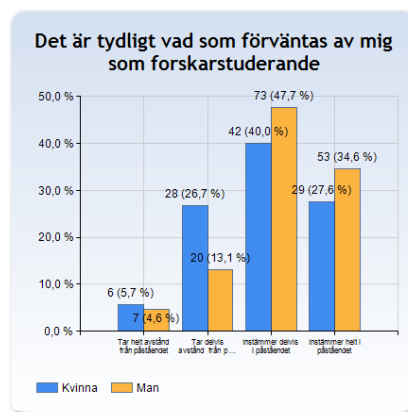
Inom respondentkategorin *kön* är det överlag små skillnader mellan grupperna män och kvinnor för de olika indexområdena. De områden som har störst skillnad är *karriärrådgivning*, *förutsättningar i FU-miljön* och *likabehandling*.

Inom området karriärrådgivning tar 45% av kvinnorna jämfört med 29% av männen helt eller delvis avstånd från påståendet ”Jag har en strategi för vad jag ska göra när jag har avslutat mina forskarstudier”. Skillnaderna är mindre totalt sett för påståendet ”Under min forskarutbildning får jag råd och stöd för framtida karriärval”, men 29% av kvinnorna mot 18% av männen tar helt avstånd från detta påstående.

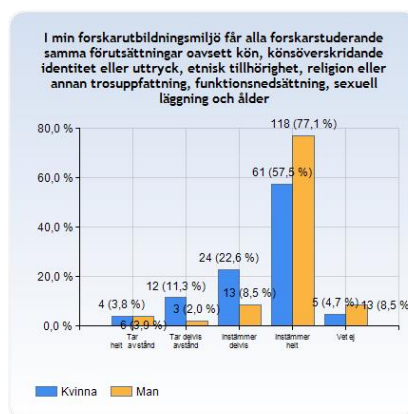
Inom området förutsättningar i FU-miljön instämmer 67% av kvinnorna jämfört med 82% av männen helt eller delvis med påståendet ”Det är tydligt vad som förväntas av mig som forskarstuderande”. Kvinnor instämmer även i lägre grad än män i påståendet ”Jag har tillräcklig finansiering för aktiviteter inom min forskarutbildning (kurser, resor etc.)” 60% av kvinnorna instämmer helt i detta påstående jämfört med 71% av männen.

Inom området likabehandling instämmer 58% av kvinnorna och 77% av männen helt i påståendet ”I min forskarutbildningsmiljö får alla forskarstuderande samma förutsättningar oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder”. När man räknar samman andelarna som instämmer helt eller delvis jämnas skillnaden i stort sett ut. Fritextsvaren ger inga exempel på att kvinnor känner sig särskilt förfördelade eller negativt behandlade.

Även om det är små skillnader deltar kvinnor oftare i seminarier, workshops och temadagar och tycker i högre grad att de är ett bra tillfälle för problematisering och utveckling av avhandlingsarbetet. Kvinnor är även i högre grad aktiva i nätverk med andra

Figur 12: "Det är tydligt vad som förväntas av mig som forskarstuderande", frekvens per kön, Forskarutbildningsenkäten 2019.

Figur 13: "I min forskarutbildningsmiljö får alla forskarstuderande samma förutsättningar oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder", frekvens per kön, Forskarutbildningen doktorander 2019.

forskarstuderande och söker i betydligt högre grad kurser för forskarstuderande vid andra lärosäten än män.

Ett område där det råder i princip total samstämmighet mellan män och kvinnor är *Undervisning*. Dels både undervisar och handleder män och kvinnor i lika hög grad, dels undervisar de lagom omfattning och trivs i lika hög grad. Män och kvinnor instämmer också samstämmigt i vilken grad oredlighet diskuteras i den egna forskargruppen och om de vet vart de ska vända sig om de upptäcker oredlighet i forskning. Om man ser till LTH totalt instämmer män och kvinnor också med mycket stor samstämmighet att den handledning de får av sina handledare bidrar till utvecklingen av avhandlingsarbetet samt att förväntningar från forskningsfinansierare och eventuella stipendiefinansierare är i harmoni med forskarutbildningen.

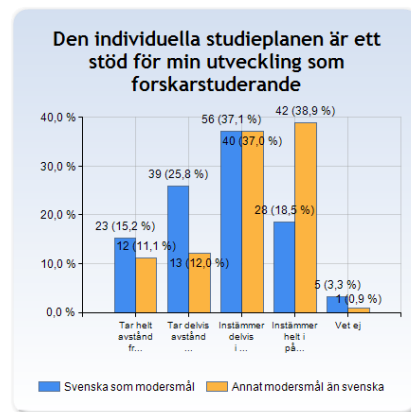
5.5. Modersmål

Respondentkategorin *modersmål* utgår från doktorandernas svar på frågan om de har svenska eller annat språk som modersmål. Frågan ger inte svar på om man vuxit upp i Sverige eller inte. Av de olika studiefinansieringsgrupperna består stipendiedoktorander enbart av individer som angett annat modersmål än svenska. 38% av forskarstuderande med doktorandanställning och 26% av företagsdoktoranderna har angivit annat modersmål än svenska.

Grupp	Antal svar
Svenska som modersmål	151
Annat modersmål än svenska	108
Totalt	259

Inom respondentkategorin *modersmål* är det överlag små skillnader mellan grupperna för de olika indexområdena. De indexområden med som har störst spridning är *ISP*, *gemensamma lärtillfällen* och *forskningsetik*. Forskarstuderande med annat modersmål än svenska har ett bättre indexvärde för en majoritet av indexområdena.

76% av de med annat modersmål instämmer helt eller delvis i påståendet ”Den individuella studieplanen är ett stöd för min utveckling som forskarstuderande” jämfört med 56% av de som har svenska som modersmål. Detta kan ha ett samband med att betydligt fler doktorander med annat modersmål än svenska instämmer helt eller delvis med att handledarna är tillgängliga och oftast väl förberedda vid handledarmöten. 81% av doktorander med annat modersmål än svenska instämmer också helt eller delvis med att de fick en bra introduktion av sin handledare när de började sina forskarstudier jämfört med 66% av de med svenska som modersmål. En möjlig slutsats utifrån detta skulle kunna vara att när introduktion och handledning sker mot internationella forskarstudenter, tas flera hänsyn till uppdraget än om det sker med svensktalande studenter som i de flesta fall gjort hela sin grundutbildning vid LTH. Det finns i

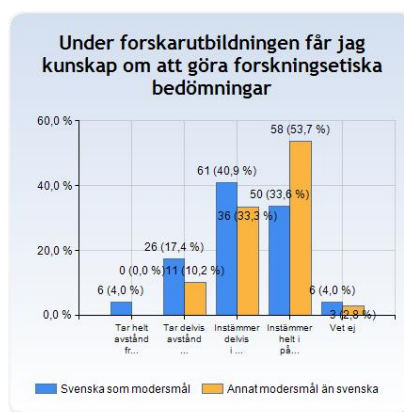

Figur 14: "Den individuella studieplanen är ett stöd för min utveckling som forskarstuderande", frekvens per modersmålsgrupp, Forskarutbildningsenkäten doktorander 2019.

övrigt inga skillnader i vilken mån man upplever att handledningen är tillräcklig eller hur nöjd man är med handledningen. Forskarstuderande med annat modersmål instämmer dock inte i högre grad än de med svenska att handledningen bidrar till utvecklingen av avhandlingsarbetet.

Inom området gemensamma lärtillfällen instämmer forskarstuderande med annat modersmål än svenska i högre grad än de med svenska i samtliga frågor som rör deltagande i temadagar, workshops och forskningsseminarier. 81% av forskarstuderande med annat modersmål instämmer helt eller delvis i påståendet ”Forskningsseminarier är ett bra tillfälle för problematisering och utveckling av idéer till mitt avhandlingsarbete” jämfört med 54% av de med svenska som modersmål. Att skillnaden är så stor kan bero på att forskarstuderande med bakgrund från internationella lärosäten har erfarenheter av en mer utvecklad seminariekultur än vad som finns vid LTH. En annan möjlig tolkning är också att för internationella doktorander, och kanske i synnerhet stipendiedoktorander, är seminarieformen vanligare vid LTH än för övriga doktorander.

Inom området forskningsetik tar 20% av forskarstuderande med svenska som modersmål helt avstånd från påståendet ”Jag vet vart jag ska vända mig om jag upptäcker vetenskaplig oredlighet i forskning” jämfört med 11% av de som har annat modersmål. En betydligt större andel, 87% av forskarstudenterna med annat modersmål än svenska instämmer helt eller delvis i att de under forskarutbildningen får kunskap om att göra forskningsetiska bedömningar, jämfört med 75% av de med svenska som modersmål. Bilden för i vilken mån man diskuterar vetenskaplig redlighet i den egna forskargruppen skiljer sig också åt. 44% av doktorander med annat modersmål än svenska instämmer helt i detta påstående jämfört med 33% av de med svenska som modersmål.

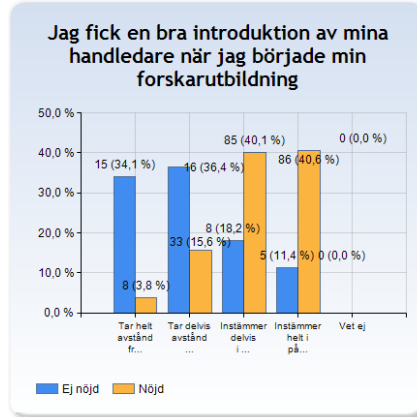
Figur 15: "Under forskarutbildningen får jag kunskap om att göra forskningsetiska bedömningar" frekvens per modersmålsgrupp, Forskarutbildningsenkäten doktorander 2019.

Det råder stor samstämmighet mellan de båda grupperna vad gäller flera påståenden om forskarutbildningsmiljön. Särskilt att miljön är inkluderande, öppen för nya idéer, främjar initiativ och att förväntningar från forskningsfinansiärer och eventuella stipendiefinansiärer är i harmoni med forskarutbildningen. Forskarstudenter med annat modersmål än svenska instämmer dock helt i högre grad än de med modersmål svenska att de fick en bra introduktion av institutionen när de började och att de vet vad som förväntas av dem som forskarstuderande.

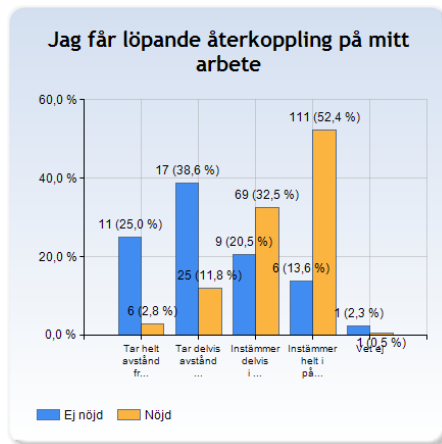
5.6. Gruppen Ej nöjd

Gruppen *ej nöjd* är ingen respondentkategori utan en filtrering av forskarstuderande som har angett att de helt eller delvis tar avstånd från påståendet ”Jag är nöjd med mina forskarstudier som helhet”. Dessa utgör 44 individer, vilket är 17% av det totala antalet svarande. Andelen av kvinnor är 22% och av män 14%. En klar majoritet av denna grupp är forskarstuderande med doktorandanställning och drygt hälften, 23 personer, genomförde sin grundutbildning vid LTH. Denna grups svar avviker från de som instämmer helt eller delvis att de är nöjda på flera sätt.

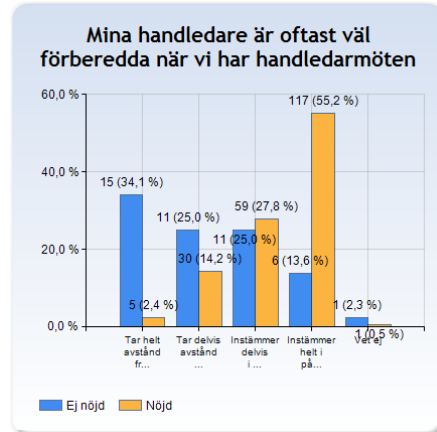
I fritextsvaren till frågeområdet *nöjdhet* och i *Övriga synpunkter om din forskarutbildning som du vill förmedla*, handlar de allra flesta kommentarer från denna grupp om handledning och struktur: *"Poor supervision is the sole reason for my answers, and the lack of technically related PhD-courses"*, *"supervisors should be competent and knowledgeable in the project they supervise"*; *"Ingen systematisk introduktion eller organisation för nya doktorander. Jag visste inte att jag tillhörde en forskargrupp förrän 4-5 månader in i min tjänst"*. 31 av 44 forskarstuderande som är missnöjda med sin utbildning tar helt eller delvis avstånd från påståendet "jag fick en bra introduktion

Figur 16: "Jag fick en bra introduktion av mina handledare när jag började min forskarutbildning", frekvens per nöjdhet, Forskarutbildningsenkäten doktorander 2019.

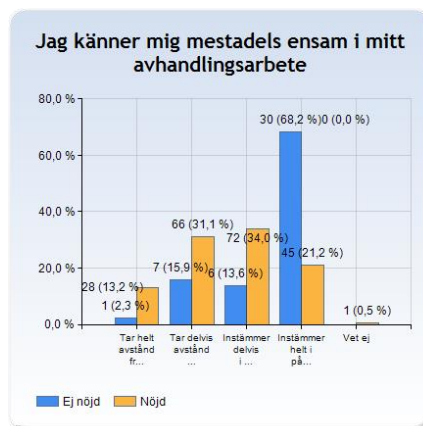
Figur 18: "Jag får löpande återkoppling på mitt arbete", frekvens per nöjdhet, Forskarutbildningsenkäten doktorander 2019.

Figur 17: "Mina handledare är oftast väl förberedda när vi har handledarmöten", frekvens per nöjdhet, Forskarutbildningsenkäten doktorander 2019.

av mina handledare när jag började min forskarutbildning". Den här gruppen upplever även i lägre grad en övriga att de får återkoppling på sitt arbete och att handledarna är väl förberedda vid handledarmöten.

I fritextsvaren specifikt om handledningen kan man bland annat läsa att *"Handledningen är inte tillräcklig för mig som person. Jag uppfattar att jag blir nedprioriterad för att jag inte tar tillräckligt stor plats. Mina handledare är fantastiska människor och bra att ha och öra med i alla övriga aspekter"* och *"Handledare är tillgänglig när jag behöver hen, men är aldrig aktivt involverad, och därför ofta inte tillräckligt insatt för att kunna hjälpa till när jag har problem"*. Gruppen *Ej nöjd* ger också uttryck för att känna sig

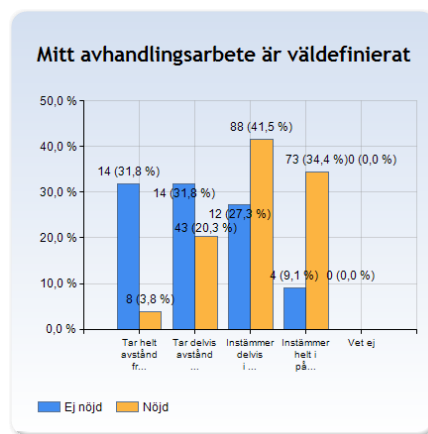

Figur 19: "Jag känner mig mestadels ensam i mitt avhandlingsarbete", frekvens per nöjdhet, Forskarutbildningsenkäten doktorander 2019.

mycket ensamma i sitt avhandlingsarbete. Ur fritextsvaren kan man bl.a. läsa att *"I believe this is an excellent environment for independent students. The less independent ones, however, can end up not receiving the support they need and instead get stuck"; "A tale of work and loneliness..."; "The supervisors encourage PhD:s to become increasingly independent because they do not want to support, guide and think further on PhD projects as they should. This Swedish mentality of independence in research kills the educational process, which is needed for every PhD"*. Också själva avhandlingsarbetet är ett bekymmer för den här gruppen. 28 av 44 ej nöjda forskarstuderande tar helt eller delvis avstånd från påståendet "Mitt avhandlingsarbete är väldefinierat".

Det går inte att utifrån enkätundersökningen avgöra vilken kombination av orsaker som skapar den här situationen. Det är däremot tydligt att gruppen *Ej nöjd*:s svar inte är genomgående negativt. Man kan alltså inte dra slutsatsen att svaren är ett uttryck för allmänt missnöje eller en känsla att av vara förfördelad i alla aspekter. Förutom kopplingen till handledning och avhandlingsarbetet står det också klart att gruppen *Ej nöjd* upplever att ISP ger lågt stöd för utveckling samt att Högskoleförordningens mål inte styr utbildningen. Ett exempel från fritextsvaren: *"The Higher Education Ordinance qualitative targets are of little importance to my supervisors or director of studies. We have never discussed them. They are the things at the end of my ISP that I am supposed to reflect upon after the fact and fill in something each time we review the ISP, but more as task to complete than a learning objective. This also has been disregarded by my department when requested to review these more strategically in relation to PhD education"*.

Det finns en mängd faktorer som kan påverka nöjdhet, både organisatoriska och individuella. 17% (44 personer) är en betydande andel och inget tyder på att denna andel minskat sedan LTH:s undersökning 2014. Utifrån den här gruppens svar kan man identifiera god handledning och introduktion till forskarstudierna som områden av särskild vikt för goda förutsättningar att genomföra utbildningen.

Figur 20: "Mitt avhandlingsarbete är väldefinierat", frekvens per nöjdhet, Forskarutbildningsenkäten doktorander 2019.

6. Utvecklingsområden

En helhetsbedömning av enkätresultatet pekar mot att följande utvecklingsområden är angelägna för FUN:

Utvecklingsområde	Motivering
Samarbete under utbildningen	Ett område med enhetligt och lågt indexvärde. 60% instämmer helt eller delvis i att de mestadels känner sig ensamma i sitt avhandlingsarbete och 73% instämmer helt eller delvis att de skulle vilja samarbeta mer med andra i sitt avhandlingsarbete.
Karriärrådgivning	Område med lägst indexvärde och samtidigt ett område med könsskillnader. 54% av kvinnor och 43% av männen tar helt eller delvis avstånd från att de får råd och stöd om framtida karriärval. 45% av kvinnor och 29% av män tar helt eller delvis avstånd från påståendet att de har en strategi för vad de ska göra efter att ha avslutat sina forskarstudier.
Högskoleförordningens examensmål	Området har ett lågt indexvärde totalt sett. En mycket hög andel, 29%, vet inte om examensmålen genomsyrar utbildningen. Det finns även en könsskillnad då 66% av kvinnor och 55% av män instämmer helt eller delvis i att de är förtrogna med högskoleförordningens examensmål.
ISP	18 % tar helt eller delvis avstånd från att ISP följs upp regelbundet. 34 % tar helt eller delvis avstånd från påståendet att ISP är ett stöd för utvecklingen som forskarstuderande.
Forskningsetik	17 % tar helt eller delvis avstånd från påståendet att de under sin utbildning får kunskaper om att göra forskningsetiska bedömningar. 40% tar helt eller delvis avstånd från påståendet att de vet vart de ska vända sig om de upptäcker vetenskaplig oredlighet i forskning

FUN beslutar om det gemensamma förbättringsarbete som behöver göras inom fakulteten för att säkerställa att forskarutbildningen håller den kvalitet som satts upp som mål för LTH samt enligt krav i regelverket.

Bilaga 1 Svarsfrekvenser

Institution

Institution	Kvinna			Man			Totalsumma		
	Respon- denter	Antal svar	Svars- frekvens	Respon- denter	Antal svar	Svars- frekvens	Respon- denter	Antal svar	Svars- frekvens
Arkitektur och byggd miljö	14	2	14,3%	9	4	44,4%	23	6	26,1%
Biomedicinsk teknik	10	6	60,0%	29	6	20,7%	39	12	30,8%
Datavetenskap (LTH)	0	0	0,0%	21	4	19,0%	21	4	19,0%
Elektro- och informationsteknik	14	5	35,7%	47	12	25,5%	61	17	27,9%
Fysiska institutionen, LTH	32	12	37,5%	68	22	32,4%	100	34	34,0%
Immunoteknologi	6	5	83,3%	7	4	57,1%	13	9	69,2%
Inst. för bygg- och miljöteknologi	37	14	37,8%	64	20	31,3%	101	34	33,7%
Inst. för byggvetenskaper	4	2	50,0%	18	5	27,8%	22	7	31,8%
Inst. för designvetenskaper	33	19	57,6%	14	8	57,1%	47	27	57,4%
Inst. för energivetenskaper	6	5	83,3%	24	9	37,5%	30	14	46,7%
Inst. för kemiteknik	12	5	41,7%	14	8	57,1%	26	13	50,0%
Inst. för livsmedelsteknik	12	5	41,7%	6	3	50,0%	18	8	44,4%
Inst. för maskinteknologi	3		0,0%	18	7	38,9%	21	7	33,3%
Inst. för teknik och samhälle	11	6	54,5%	15	8	53,3%	26	14	53,8%
Inst. för teknisk ekonomi och logistik	8	3	37,5%	5	2	40,0%	13	5	38,5%
Internationella miljöinstitutet	7	6	85,7%	6	3	50,0%	13	9	69,2%
Kemiska institutionen (LTH)	15	6	40,0%	17	11	64,7%	32	17	53,1%
Matematikcentrum (inst. LTH)	9	5	55,6%	16	6	37,5%	25	11	44,0%
Reglerteknik	1		0,0%	22	11	50,0%	23	11	47,8%
Samtliga	234	106	45,3%	420	153	36,4%	654	259	39,6%

Finansieringsform

Studiefinansieringsform	Kvinna			Man			Totalsumma		
	Respon- denter	Antal svar	Svars frekven- s	Respon- denter	Antal svar	Svars- frekvens	Respon- denter	Antal svar	Svars- frekvens
Annan anställning inom högskolan	12	5	41,7%	9	5	55,6%	21	10	47,6%
Annan anställning utanför högskolan	11	1	9,1%	8	1	12,5%	19	2	10,5%
Doktorandanställning	144	84	58,3%	281	114	40,6%	425	198	46,6%
Företagsdoktorand	21	4	19,0%	55	19	34,5%	76	23	30,3%
null	21	4	19,0%	36	1	2,8%	57	5	8,8%
Stipendier	22	8	36,4%	23	12	52,2%	45	20	44,4%
Yrkesverksamhet utan anknytning till utbildning på forskarnivå eller studiemedel eller finansiering	3		0,0%	8	1	12,5%	11	1	9,1%
Samtliga	234	106	45,3%	420	153	36,4%	654	259	39,6%

Bilaga 2 Indexområden

Påstående	Indexområde
Jag fick en bra introduktion av institutionen när jag började mina forskarstudier	Utvecklande forskarutbildningsmiljö
Min forskarutbildningsmiljö främjar initiativ	
Min forskarutbildningsmiljö är öppen för nya idéer	
Min forskarutbildningsmiljö är inkluderande	
Det är tydligt vad som förväntas av mig som forskarstuderande	Förutsättningar i forskarutbildningsmiljön
Förväntningar från forskningsfinansiärer och eventuella stipendiefinansiärer är i harmoni med min forskarutbildning	
Jag har tillräcklig finansiering för aktiviteter inom min forskarutbildning (kurser, resor etc.)	
Min totala arbetsbelastning som forskarstuderande är rimlig	
Jag får positiv särbehandling utifrån min finansieringsform vid min institution	Ingår ej i index
Jag får negativ särbehandling utifrån min finansieringsform vid min institution	Ingår ej i index
Jag har samma möjlighet som doktorander med annan finansieringsform att genomföra min utbildning	Likabehandling
Handledarna vid min institution är lika engagerade i mina projekt som i som i doktoranders med annan studiefinansieringsform	
I min forskarutbildningsmiljö får alla forskarstuderande samma förutsättningar oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder	
Jag har goda förutsättningar att genomföra mitt avhandlingsarbete	Förutsättningar för avhandlingsarbetet
Mitt forskningsprojekt är väldefinierat	
Jag deltar i workshops som ett lärtillfälle kopplat till mitt avhandlingsarbete	Gemensamma lärtillfällen
Jag deltar i temadagar som ett lärtillfälle kopplat till mitt avhandlingsarbete	
Jag deltar regelbundet i forskningsseminarier som ett lärtillfälle kopplat till mitt avhandlingsarbete	
När jag deltar i forskningsseminarier är deltagarna oftast väl förberedda	
Forskningsseminarier är ett bra tillfälle för problematisering och utveckling av idéer till mitt avhandlingsarbete	
Jag har möjlighet att påverka hur mycket jag samarbetar med andra	Samarbete under utbildningen
Jag arbetar mestadels ensam i mitt avhandlingsarbete (inverteras)	
Jag skulle vilja samarbeta mer med andra i mitt avhandlingsarbete	
Jag är aktiv i nätverk med andra forskarstuderande	
Jag fick en bra introduktion av mina handledare när jag började mina forskarstudier	Tillräcklig handledning
Jag får handledning av både min huvudhandledare och av biträdande handledare	
Den handledning jag får av mina handledare är tillräcklig	
Jag är nöjd med den handledning jag får av mina handledare	
Mina handledare är tillgängliga	Återkopplande handledning
Den handledning jag får av mina handledare bidrar till utvecklingen av mitt avhandlingsarbete	
Mina handledare är oftast väl förberedda när vi har handledarmöten	
Mina handledare uppmuntrar mig till allt större självständighet	
Jag får löpande återkoppling på mitt arbete	
Min individuella studieplan följs upp regelbundet	ISP
Den individuella studieplanen är ett stöd för min utveckling som forskarstuderande	

Jag har en strategi för vad jag ska göra när jag har avslutat mina forskarstudier	
Under min forskarutbildning får jag råd och stöd för framtida karriärval	Karriärrådgivning
Jag är förtrogen med Högskoleförordningens examensmål för forskarutbildningen	Högskoleförordningens examensmål
Högskoleförordningens examensmål för forskarutbildningen genomsyrar min utbildning	
Det finns tillräckligt med kurser för min forskarutbildning som är relevanta för mig vid LTH	
Det finns tillräckligt med kurser för min forskarutbildning som är relevanta för mig	
Jag söker kurser för forskarstuderande vid andra lärosäten	
De kurser som ingår i min forskarutbildning bidrar med kunskaper som är till nytta för mitt avhandlingsarbete	
De kurser som ingår i min forskarutbildning bidrar till min generella forskarkompetens	Forskarutbildningskurser
Under min forskarutbildning deltar jag i internationella konferenser	
Under min forskarutbildning publicerar jag i internationella tidskrifter	
Jag har ett internationellt nätverk av forskarkollegor och specialister	
Under min forskarutbildning gör jag minst en utlandsvistelse på mer än 2 sammanhängande veckor	
I min forskarutbildningsmiljö vid LTH interagerar jag med internationella forskare	Internationalisering
Under forskarutbildningen får jag kunskap om vetenskaplig redlighet	
Under forskarutbildningen får jag kunskap om att göra forskningsetiska bedömningar	
I min forskarutbildningsmiljö vid LTH diskuterar vi vetenskaplig redlighet	
Jag vet vart jag ska vända mig om jag upptäcker vetenskaplig oredlighet i forskning	Forskningsetik
Jag sprider resultat från mitt ämnesområde utanför universitetsvärlden	
Under min utbildning får jag träna populärvetenskaplig kommunikation	
Jag känner mig delaktig i utåtriktad verksamhet, t.ex. i institutionens regi	
Jag knyter kontakter i näringslivet	Samverkan externt
Jag handleder examensarbeten	
Jag undervisar i kurser vid LTH	
Jag undervisar i lagom omfattning	
Jag trivs med att undervisa	
Jag får stöd i min roll som pedagog	Undervisning
Jag har arbetsuppgifter som inte är direkt kopplade till min undervisning eller mitt avhandlingsarbete (inverteras)	
Det finns förväntningar på att jag ska utföra arbetsuppgifter som inte är kopplade till min undervisning eller mitt avhandlingsarbete (inverteras)	Övriga arbetsuppgifter
Jag får stöd för att utveckla akademiskt skrivande under min grundutbildning	Akadem. skr. GU
Jag får stöd för att utveckla akademiskt skrivande under min forskarutbildning	Akademiskt skrivande FU
Det finns relevanta kurser i akademiskt skrivande forskarstuderande vid LTH	
Den forskarutbildning jag följer bedrivs i den vetenskapliga frontlinjen	
Den forskarutbildning jag följer utvecklar doktorandernas förmåga att bedriva kritisk forskning	
Den forskarutbildning jag följer utvecklar doktorandernas förmåga att bedriva självständig forskning	
Den forskarutbildning jag följer utvecklar doktorandernas förmåga att bedriva kreativ forskning	
Den forskarutbildning jag följer främjar tvärvetenskap	
Den forskarutbildning jag följer har en tydlig koppling till hållbar utveckling	LTH:s strategiska mål
Jag är nöjd med mina forskarstudier som helhet	
Jag skulle rekommendera andra att bli forskarstuderande inom mitt område vid LTH	Nöjdhet